

KULTURA

arhitektura

Foster gradi novu knjižnicu u Berlinu

BERLIN, 5. srpnja – Engleski arhitekt Norman Foster, autor obnovljenog Reichstaga, zadužen je za izgradnju nove knjižnice Slobodnog sveučilišta (FU) u Berlinu, piše dnevnik Berliner Zeitung u utorak. Knjižnica će biti smještena u već postojećoj zgradi sveučilišta unutar koje će Foster izgraditi kupolu, koja će podsjećati na onu podignutu prigodom renoviranja Reichstaga (parlament) u Berlinu od 1994. do 1999. godine. Prvi radovi na filološkoj knjižnici počet će u petak. Foster je autor arhitektonskih projekata u Hong Kongu, Sangajatu, Nimesu i Londonu. (Hina/AFP)

glazba

Nezadovoljstvo Hrvatske glazbene unije

ZAGREB, 5. srpnja – Upravni odbor Hrvatske glazbene unije nezadovoljan je položajem hrvatske glazbe u programima HRT-a, koji već rezultira vidljivim i dalekosežnim posljedicama za hrvatsku glazbu, kako u zemlji tako i u inozemstvu, priopćeno je u četvrtak iz HGU-a. Raspravljajući o radu svojih predstavnika u Glazbenom savjetu HRT-a te o tretmanu hrvatske glazbe u programima Hrvatske televizije i Hrvatskoga radija, Upravni odbor HGU-a izražava nezadovoljstvo i nedostatkom emisija, neambicioznošću, kreativnom razinom i terminima emitiranja postojećih stalnih emisija na HTV-u, kao i odnosom uredništva Zabavnog programa HTV-a prema hrvatskoj glazbi. Upravni odbor drži kako su predstavnici struke u Glazbenom savjetu HRT-a u dosadašnjem radu iskorišteni na način da HRT selektivno i prema vlastitom nahodenu provodi samo one zaključke ili dijelove zaključaka i odluka savjeta koje se uklapaju u procjene prioriteta i interese sadašnjeg uredništva. Upravni odbor upozorava i na neprihvatljiv odnos emitiranja strane i domaće glazbe, na programima HTV i na Drugom programu HR. Upravni je odbor pozvao glavnog i glazbenog urednika Hrvatskog radija da, u najkraćem roku, prilagode glazbeni program tog radija njegovu nazivu. (Hina)

natječaji

DHK: Nagradeni za rad o Tinu Ujeviću

ZAGREB, 5. srpnja – Najboljim učenicima sudionicima srednjoškolskoga natječaja za najbolja literarna djela, koji su zajednički organizirali Društvo hrvatskih književnika (DHK) i Ministarstvo prosvjete i športa, u četvrtak su u DHK-u dodijeljena priznanja i pohvalnice. Natječaj je bio posvećen djelu Tina Ujevića, a priznanja i pohvalnice dodijeljene su 5. srpnja na književnikovu 110. rođendan. Najboljim ravnopravnim radovima proglašeni su radovi Mateja Dukanovića iz novogradske Gimnazije, koji je priznanje dobio za studiju o Tinu Ujeviću, zatim Ivane Šarić iz splitske Trgovačke škole za rad »Život i djelo Tina Ujevića« i Tine Pandžić iz dubrovačke Ekonomske i trgovačke škole za rad »Tin, Tina i računalo«. Ti su učenici za svoje radove nagradeni priznanjima i knjigama. Zagrebačke Ženska opća gimnazija Družbe sestara milosrdnica i Kemijska i geološka tehnička škola, zatim Zdravstvena i veterinarska škola dr. Andrije Štampara iz Vinkovaca i Trgovačka škola iz Splita pohvaljene su za najveći broj radova pristiglih na natječaj. Nagradenima su priznanja uručili doministar prosvjete i športa Ivan Vavra, predsjednik i dopredsjednik DHK, Slavko Mihalić i Anđelko Novaković. Izaslanstvo DHK je u četvrtak na Mirogoju položilo cvijeće na grob Tina Ujevića. (Hina)

FESTIVALI – Pripreme za 52. dubrovačke ljetne igre

NOVI CEREMONIJAL

Na otvorenju ceremonijal »Otvara se škrinja, još jedanput« prema stihu Milana Milišića po scenariju Snježane Banović i u režiji Neni Delmestre

DUBROVNIK, 5. srpnja – 52. dubrovačke ljetne igre bit će 10. srpnja u 22 sata otvorene svečanom ceremonijalom pod nazivom »Otvara se škrinja, još jedanput« koji će, po scenariju Snježane Banović, režirati Neni Delmestre. Ovogodišnji ceremonijal svečanog otvorenja najstarije hrvatske ljetne kulturne manifestacije održat će se na tradicionalnom mjestu, u povijesnom prostoru Grada oko Orlandova stupa, ispred Crkve sv. Vlaha i pod gradskim zvonikom.

»Otvara se škrinja, još jedanput« stih je pjesme dubrovačkog pjesnika Milana Milišića, koji je, prije deset godina, 5. listopada, poginuo tijekom neprijateljskog granatiranja Dubrovnika. Sve-

čanost otvorenja 52. festival-ske sezone tako je, na neki način, hommage tragično poginulom pjesniku, prevoditelju i dramaturgu Milišiću, ali i, po sinopsisu Snježane Banović, najava nove festival-ske sezone uz, unekoliko, drugačiji raspored tradicijskih sadržaja sličnih povoda te s nekim inovativnim sadržajima. Scenograf je Marin Gozde, kostimografkinja je Danica Dedijer, koreograf Miljenko Vikić, dizajner svjetla Zoran Mihanović, a za glazbu su zaduženi Ivan Dražinić i Lina Vengoechea. Redateljica Neni Delmestre, koja je prošle sezone na Lovrincu režirala Pirandellova »Henrika IV.«, prvi put će se okušati u režiji, može se reći, najgledanije i najposje-

ćenije festival-ske predstave, čina svečanog otvorenja Dubrovačkih ljetnih igara.

U ceremonijalu svečanog otvorenja Festivala sudjelovat će Frane Perišin, Doris Šarić-Kukuljica, Pero Kvrđić, Ljubo Kerekeš, Sreten Mokrović, Galiano Pahor, Milka Podrug Kokotović, Maro Martinović, Ivana Boban, Urša Raukar, Jasna Jukić, Glorija Šoletić, Livio Badurina, Izmir Bratović, dubrovačka grupa »Fali peti«, jazz-ansambl i drugi glumci iz ovogodišnjih festival-skih dramskih ansambala okupljenih na priznanim i premijernim projektima te Dubrovački simfonijski orkestar, Dubrovački komorni zbor, Zbor Libertas i Folklorni ansambl Lindo.

Davor Mojaš

IZLOŽBE – Slike koje svjedoče o ljepoti koja traje u vremenu bez vremena

ČUDESNI OBLACI – SLIKE ZA BLUES

Uz izložbu slika Marijane Muljević u Galeriji »Sebastijan« u Dubrovniku / Ulazak u prostore ovih slika mogli bismo početi bluesom – njegov se sadržaj ne da pričati

Luko Paljetak

Sve ove slike Marijane Muljević kao da je naslikao onaj Baudelaireov Stranac. U ovom našem ovostranom svijetu iz kojeg egzaktnošću treptaja kapaka fotografske zjene uzima potrebne arhitektonske elemente za izgradnju svijeta s onu stranu plohe razdiobe, kroz koju u nj ulazi, ona zapravo to i jest – bliski dobrovoljni stranac. Odgovori na sva njemu postavljena pitanja u spomenutoj Baudelaireovoj maloj pjesmi u prozi, jesu i odgovori što ih ona daje na svojim slikama, od samoga početka, od vremena kada ju je Nikola Reiser naučio onome što je za nju oduvijek najvažnije – poštovati zrak.

Prisjetimo se nekih od tih pitanja: »Koga najviše voliš, zagonetni čovječe, reci?« – pita Onaj Netko zagonetnog Stranca, i zatim dodaje: »Priatelj?« »Izgovorili ste riječ čiji mi je smisao do danas ostao nepoznat«, odgovara Stranac. »Domovinu?« – pita ga zatim Onaj Netko. »Ne znam gdje se ona nalazi«, odgovara Stranac. »Ljepotu?« – pita opet Onaj. »Rado bih volio tu božicu i tu besmrtnost«, odgovara Stranac. »Pa koga onda voliš ti, čudni stranče?« – pita ga na kraju Onaj Netko. »Volim oblake...oblake koji plove...onamo...onamo...daleko...čarobni oblaci!« Oblaci su njen potpis, njeno drugo ja; ona je lksion u mitologiji vlastitog svijeta.

Oblaci, dolazeći, zastiru vedrinu, čisteći neba, oprostuju ga; odlazeći pak obespri-

sve su tu prostori koji se svedimensionalno, kao kakav iksoedar, sustavom piranezijskih tamničkih komora, koje naprotiv ovdje oslobadaju, otvaraju i zatvaraju jedan za drugim jedan za drugog – nema ni prijatelja ni neprijatelja – nema nikoga. To je neprestano prostor na kojemu se nešto već dogodilo, nešto vrlo dramatično i snažno, čega posljedice još osjećamo, premda ih već briše nezaustavljiva navalala oblaka, a aktera tu više nema jer ih valjda nije nikada ni bilo. Odnosno, to je prostor koji neprestano čeka da mu se nešto takvo dogodi, i možda i hoće, ali upravo u trenutku kada bi se to trebalo zbiti, vrijeme se zaustavlja. To je međutim samo prividno.

Vrijeme na slikama Marijane Muljević promiče svjetlosnom brzinom svjetlosti, tako da zapravo postaje nepomično. Nadalje: Marijane slike svjedoče o ljepoti koja je zaista obesmrćena zato što oko nje, kako smo rekli, nema smrtnika; djelo njihovih ruku, sav taj raspadljivi mramor, staklo i kamen prestaje biti raspadljiv u vremenu bez vremena, koje je jedino vrijeme njenih slika, koje je postalo trajanje. Iluziju proticanja pružaju samo oni »oblaci...oblaci koji plove...onamo...daleko...čarobni oblaci!« Oblaci su njen potpis, njeno drugo ja; ona je lksion u mitologiji vlastitog svijeta.

Oblaci, dolazeći, zastiru vedrinu, čisteći neba, oprostuju ga; odlazeći pak obespri-

sućuju ga svodeći ga na onaj prostor iz kojega se baš zato generira ova njena plava boja kao etička zamjena, odnosno alegorijska supstitucija za nepostojeće protagoniste. Ona je umjesto njih nebeska ljepota, postojanost, vjernost, neokaljenost – true blue, boja koja nikada ne »žmari« (true blue will never stain), to jest ne ostavlja mrlje, ne kalja. Ona je najpogodnija za dogovore, mirotvornost i pomirenje. Na hebrejskom riječ plavo glasi tekeleth. To je u stvari naziv za jednu vrstu puža (iz porodice murex) od kojeg se dobivala plava boja. Prema Tal mudu (M'nahot, 44a) taj se puž pojavljuje jedanput u 70 godina. Nisu li zato tako rijetki mirotvorci?!

Plava boja nalik je moru, more je nalik nebu, nebo je prijestolje slave, glorioze, to jest sjaja; s neba je međutim došao i pali anđeo: plava je boja dakle i nešto demonsko, grešno, sumporno-vještije što, posljedično, donosi prijestup, a prijestup donosi tugu; od tuge nastaju blue notes, nastaje blues. Ulazak u prostore slika Marijane Muljević mogli bismo zato početi bluesom. Njegov se sadržaj ne da prepričati. Umjesto njega trebalo bi možda ispričati onu priču o Plavoj ruži. Ostavimo to ipak za drugi put. Ili radije ne: nakon gledanja u te slike, svaka ruža, bez obzira na koju – postat će plava. Sve te slike laticе su te ruže. Iza nje stoji čisto golo ime – Marijana Muljević.

Fotografija Giuseppea Wulza: Nadvojvotkinja Štefanija u društvu dvorskih dama i komornika Karla Bombellsa, 1885.

IZLOŽBE – Prikazi važnih političkih događaja, ali i trenutaka privatnih druženja

CARSKI ŽIVOT KROZ FOTOGRAFSKI OBJEKTIV

Muzej Grada Zagreba / Uz najavu otvorenja talijanske izložbe »Stoljeće Habsburgovaca 1848. – 1916. – Fotografije jednog imperija« / Postav prati i domaća dionica fotografija »Zagrebačka fotografija u doba Habsburgovaca«

ZAGREB, 5. srpnja – U organizaciji Muzeja grada Zagreba i Fundacije »Braća Alinari« sa sjedištem u Firenci, priredena je izložba pod nazivom »Stoljeće Habsburgovaca 1848. – 1916. – Fotografije jednog imperija«. Ta se izložba od četvrtaka na večer može razgledati u MGZ-u, rečeno je na konferenciji za novinare u četvrtak prije podne. Već spomenutu izložbu pratit će i domaća dionica fotografija. Riječ je o postavu »Zagrebačka fotografija u doba Habsburgovaca« koju je priredio muzejski savjetnik Slavko Šterk, kazao je ravnatelj MGZ-a Vinko Ivić. Dodao je da je talijanska izložba do sada s velikim uspjehom bila postavljena u Trstu i Budimpešti te da će nakon

Zagreba gostovati u svim bivšim velikim gradovima Austro-Ugarske monarhije. Postav sadrži oko 200 fotografija, a na njima su prikazani svi segmenti života carske obitelji, od važnih političkih i gospodarskih događaja, pa do trenutaka privatnih druženja. Vinko Ivić je istaknuo da se neke od fotografija u domaćoj dionici po prvi puta javno izlažu. Izložba će se moći razgledati do 5. rujna, pa bi tijekom ljetnih mjeseci, kada u Zagrebu »vlada izložbena suša«, mogla pobuditi interese stranih turista.

Ravnatelj fundacije »Braća Alinari«, Claudio Depolo je kazao da misli da fotografija široj publici na zanimljiv i eksplicitan način može pomoći shvatiti tu povijesnu

epohu. Fundacija »Braća Alinari« je do sada priredila nekoliko sličnih izložaba: »Carska Kina« i »Engleski imperij«, a u pripremi su i izložbe koje će tematizirati Osmansko i Francusko carstvo, te Carsku Rusiju. Naime, fundacija »Braća Alinari« je najstarija ustanova koja se bavi poviješću i sakupljanjem fotografija, a osnovana je još davne 1852. godine.

Izložba »Stoljeće Habsburgovaca 1848. – 1916. – Fotografije jednog imperija« prikazuje važno povijesno razdoblje, bogato popraćeno fotografijom od eksperimentalnih početaka. Zahvaljujući tadašnjim majstorima dobivamo sliku o političkoj, kulturnoj, umjetničkoj, društvenoj, religijskoj i gos-

podarskoj klimi habsburškog carstva, europske velsile 19. i početka 20. stoljeća. Nacionalno carstvo, nasljednik Svetog rimskog carstva, u kojem je živjelo više od dvadeset naroda, (koji su govorili deset različitih jezika s tri abecede), imali su sedam različitih vjera i bili jedinjeni u liku Cara, simbolu centralizacije. Riječ je o prigodi koja nam omogućuje pronalazak korijena suvremene kulture u burnom i plodonosnom razdoblju u kojem je Beč, početkom stoljeća, bio kolijevka kulturne revolucije koja je poremetila tradicionalne koncepcije življenja, objelodanila sve njezine proturječnosti i otvorila raspravu o svim dotad nedvojbenim pitanjima.

Goran Jovetić

»Imotska sila 2001«

IMOTSKI, 5. srpnja – Od 4. srpnja do 1. kolovoza održava se »Imotska sila 2001« s nizom privlačnih priredaba. Na pozornicama grada Imotskog te u nekoliko mjesta u okolici nastupit će brojni folklorasi i diplari, guslari, gitaristi, tamburaši, kazališni glumci, estradni umjetnici, slikari, kipari... Pjesme Tina Ujevića interpretat će, primjerice, kazališni glumac Ante Sućur 13. srpnja u Krivodolu prigodom obilježavanja 100. obljetnice rođenja dr. Mate Ujevića, zatim će se 20. srpnja prirediti izvođenje »Šume Striborove« u Imotskome, dok je 28. srpnja na programu koncert »Duo gitara« u izvođenju umjetnika iz SAD-a. Kulturna manifestacija »Imotska sila« završit će 1. kolovoza uoči Dana grada Imotskog obiljem prigodnih kulturnih, zabavnih i sportskih događanja. N. M.

ARHEOLOGIJA – Otkriveni ostatci kamene obale rijeke Jadro

SJAJ STARE SALONE

SPLIT, 5. srpnja – Velike kamene blokove pronašli su arheolozi na dijelu nekadašnje Vinske ceste koja danas vodi iz Solina prema Klisu. Pronađeni su prilikom istraživanja koja se provode u sklopu jednog od najvećih ekoloških projekata na Mediteranu »Eko-Kaštelanski zaljev«. Prema prvim podatcima i saznanjima s terena, pretpostavlja se da je riječ o kamenim dijelovima nekadašnje obale jednog od brojnih rukavaca rijeke Jadro.

Sudjelujući u radovima ugradbe kolektora na starim salonitanskim cestama, čemu je svoj znanstveni prilog dao i splitski Konzerva-

torski odjel, arheolozi su otkrili i dijelove antičke arhitekture vezane uz bogatu povijest Salone. O očuvanju salonitanske spomeničke baštine brinu se stručnjaci iz splitskoga Arheološkog muzeja, koji, osim redovitih radova na tome lokalitetu, završavaju obnovu istočnoga dijela Tusculuma, gdje bi u bliskoj budućnosti trebala biti otvorena mala radionica za obradu keramike i izložbeni prostor.

Višegodišnji rad na približavanju i dostupnosti Salone domaćim i stranim turistima ove ljetne sezone urodio je brojnim kulturno-promidžbenim pisanim materijalima. Osim što su po-

datci o salonitanskoj arheološkoj zoni i bogatoj spomeničkoj baštini tiskani na češkome i poljskome jeziku, krenulo se i u prodaju suveniru koji se izrađuju u obližnjem solinjskom radionici Doma kulture »Zvonimir«. Očekuje se kako bi ovoga ljeta velik broj turista i putnika namjernika mogao posjetiti antičku Salonu. Dočekat će ih jedinstvene zidnice s kulama i vratima, forum s hramovima, ostatci kazališta, amfiteatra, jedinstvene spomenici biskupova sjedišta i ranokršćanske crkve na grobljima gdje su pokopani salonitanski mučenici.

Mira Jurković

Stvaralačka radionica: Atelje Marijane Muljević